

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 56g/2024
privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 90 alineatele (1), (4),
(4¹) și 90¹ alineatul (4) din Codul penal
(condamnarea cu suspendarea condiționată/parțială a executării pedepsei)

CHIȘINĂU

26 septembrie 2024

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
nei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Ana Florean, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 5 martie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 26 septembrie 2024, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 90 alineatele (1), (4), (4¹) și 90¹ alineatul (4) din Codul penal, ridicată de dna avocat Tatiana Guțu, în interesele minorului Maxim Koniuhov, și de dl avocat Anatolie Janu, în interesele minorului Artiom Mușet, în dosarul nr. 1r-6/2024, pendinte la Curtea de Apel Bălți.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de un complet de judecători format din nele Ala Rotaru și Ruslana Burdeniuc și dl Dumitru Pușca de la Curtea de Apel Bălți, pe baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. La 3 noiembrie 2023, Judecătoria Bălți, sediul central, i-a găsit vinovați pe minorii Artiom Mușet și Maxim Koniuhov de comiterea infracțiunilor prevăzute de articolele 217 alin. (2) [*circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora fără scop de înstrăinare*] și 217¹ alin. (4) lit. b) și d) [*circulația ilegală a drogurilor, etnobotanicelor sau analogilor acestora în scop de înstrăinare*] în coroborare cu articolele 42 alin. (2) [*participanții*] și 46 [*grupul criminal organizat*] din Codul penal. Minorilor le-a fost stabilită pedeapsa definitivă pentru un concurs de infracțiuni sub forma închisorii pe un termen de cinci ani și o lună, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități care implică gestionarea substanțelor narcotice pe un termen de doi ani.

4. Având în vedere că ambii inculpați și-au recunoscut vinovăția, apărătorii acestora i-au solicitat instanței de judecată aplicarea unei pedepse neprivative de libertate, potrivit articolului 90 [*condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei*] în coroborare cu articolul 79 alin. (1)

[*aplicarea pedepsei mai blânde decât cea prevăzută de lege*] din Codul penal. Instanța de judecată a respins demersurile apărătorilor și a menționat că una dintre infracțiunile comise de minori este deosebit de gravă, iar articolul 90 din Codul penal nu poate fi aplicat la această categorie de infracțiuni. Sentința primei instanțe a fost contestată cu recurs la Curtea de Apel Bălți.

5. În cadrul procedurii de recurs, dna avocat Tatiana Guțu, în interesele minorului Maxim Koniuhov, și dl avocat Anatolie Janu, în interesele minorului Artiom Mușet, au ridicat excepția de neconstituționalitate a articolelor 90 alineatele (1), (4), (4¹) și 90¹ alineatul (4) din Codul penal. Normele în discuție vizează condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei și, respectiv, condamnarea cu suspendarea parțială a executării pedepsei cu închisoare.

6. Printr-o încheiere din 14 februarie 2024, Curtea de Apel Bălți a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis, în acest sens, o sesizare la Curtea Constituțională, în vederea examinării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16

Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 20

Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21

Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 24

Dreptul la viață și la integritate fizică și psihică

„(1) Statul garantează fiecărui om dreptul la viață și la integritate fizică și psihică.

(2) Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane ori degradante.

[...]”

Articolul 26 Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

Articolul 49 Protecția familiei și a copiilor orfani

„[...]

(2) Statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, stimulând dezvoltarea instituțiilor necesare.

(3) Toate preocupările privind întreținerea, instruirea și educația copiilor orfani și a celor lipsiți de ocrotirea părinților revin statului și societății. Statul stimulează și sprijină activitățile de binefacere față de acești copii.”

Articolul 50 Ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor

„(1) Mama și copilul au dreptul la ajutor și ocrotire specială. Toți copiii, inclusiv cei născuți în afara căsătoriei, se bucură de aceeași ocrotire socială.

(2) Copiii și tinerii se bucură de un regim special de asistență în realizarea drepturilor lor.

[...]”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Codului penal, adoptat prin Legea nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 90

Condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei

„(1) Dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai deocârm în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă. În acest caz, instanța de judecată dispune neexecutarea pedepsei aplicate dacă, în perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă pe care l-a fixat, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin respectarea condițiilor probațiunii sau, după caz, a termenului de probă, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat. Controlul asupra comportării celor condamnați cu suspendarea condiționată a executării pedepsei îl exercită organele competente, iar asupra comportării militarilor – comandamentul militar respectiv.

[...]

(4) Persoanelor care au săvârșit infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave, precum și în cazul recidivei periculoase sau deosebit de periculoase, condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică.

(4¹) Prin derogare de la alin. (1) și (4), dacă a fost încheiat un acord de cooperare, condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei se aplică și persoanelor care au săvârșit infracțiuni deosebit de grave.

[...]”

Articolul 90¹

Condamnarea cu suspendarea parțială a executării pedepsei cu închisoare

„[...]

(4) Prezentul articol nu se aplică în cazul infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave, precum și al infracțiunilor prevăzute la art. 165, art. 166¹ alin. (2)–(4), art. 171–175¹, 201¹, 206, 208, 208¹ și 208². Dacă este încheiat un acord de cooperare, condamnarea cu suspendarea parțială a executării pedepsei cu închisoare poate fi aplicată persoanelor care au săvârșit infracțiuni deosebit de grave.

[...]”

[Articolul 90¹ alin. (4) în redactarea anterioară Legii nr. 136 din 6 iunie 2024]

Articolul 90¹

Condamnarea cu suspendarea parțială a executării pedepsei cu închisoare

„[...]

(4) Prezentul articol nu se aplică în cazul infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave, precum și al infracțiunilor prevăzute la art.166¹ alin.(2) și (3), art.171 alin.(2), art.172 alin.(2), art.174 alin.(11), art.175 alin.(2), art.201¹ alin.(3), art.206 alin.(1), art.264 alin.(4) și (6).

[...]”

[Articolul 90¹ alin. (4) în redactarea Legii nr. 136 din 6 iunie 2024]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorilor excepției

9. Autorii susțin că autoritățile statului trebuie să protejeze minorii care comit infracțiuni, pentru că aceștia fac parte dintr-o categorie vulnerabilă. Deși dreptul penal național conține norme derogatorii pentru minori în raport cu adulții (de exemplu, articolele 34 alin. (5), 54, 60 alin. (7), 70 alin. (3), 109 alin. (1) din Codul penal), normele contestate nu prevăd o reglementare mai favorabilă pentru minori cu privire la suspendarea condiționată sau parțială a pedepsei aplicate.

10. Autorii excepției menționează că, potrivit alineatului (4) din articolul 90 din Codul penal, suspendarea condiționată a executării pedepsei nu se aplică în cazul comiterii unor infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave, precum și în cazul recidivei periculoase sau deosebit de periculoase.

11. Având în vedere principiile echității și umanismului, precum și vulnerabilitatea minorilor, autorii susțin necesitatea introducerii unor dispoziții speciale în prevederile contestate, care ar permite condamnarea minorilor cu suspendarea condiționată/parțială a executării pedepsei în cazul comiterii unei infracțiuni deosebit de grave.

12. În acest context, autorii fac trimitere la articolele 49 și 50 din Constituție, care prevăd că statul ocrotește maternitatea, copiii și tinerii, iar cei din urmă se bucură de un regim special de asistență în realizarea drepturilor lor. Autorii consideră că aceste dispoziții constituționale îl obligă pe legislator să stabilească un regim special de sancționare pentru minori, dată fiind vulnerabilitatea acestora.

13. Din aceleași motive, autorii susțin că și alin. (4) din articolul 90¹ din Codul penal este neconstituțional.

14. Autorii excepției consideră că prevederile contestate contravin articolelor 1, 4, 7, 8, 15, 16, 20, 21, 24, 26, 49 alin. (2), 50 alin. (2) și 54 din Constituție.

B. Precierea Curții

15. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

16. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul penal, ține de competența Curții Constituționale.

17. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

18. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolele 90 alineatele (1), (4), (4¹) și 90¹ alineatul (4) din Codul penal. Curtea constată că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

19. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză penală aflată în procedura recursului în care doi minori sunt învinuiți de comiterea unui concurs de infracțiuni, una dintre ele fiind considerată deosebit de gravă. Având în vedere că normele contestate nu permit condamnarea cu suspendarea condiționată sau parțială a executării pedepsei în cazul unei infracțiuni deosebit de grave, Curtea observă că acestea ar putea fi aplicate de instanța de recurs la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

20. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența a cel puțin unui drept garantat de Constituție (a se vedea DCC nr. 78 din 3 iunie 2021, § 17).

21. Autorul excepției a susținut incidența articolelor 1 (*statul Republica Moldova*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 7 (*Constituția, Lege Supremă*), 8 (*respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale*), 15 (*universalitatea*), 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 21 (*prezumția nevinovăției*), 24 (*dreptul la viață și la integritate fizică și psihică*), 26 (*dreptul la apărare*), 49 alin. (2) (*protecția familiei și a copiilor orfani*), 50 alin. (2) (*ocrotirea mamei, copiilor și a tinerilor*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

22. Curtea reamintește că articolele 1 alin. (3), 4, 7, 8, 15 și 54 din Constituție nu pot fi invocate de sine stătător. Pentru a fi incidente, autorii trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței, Curtea poate aplica prevederile acestor articole (a se vedea DCC nr. 90 din 25 iulie 2023, § 19).

23. Referitor la incidența articolelor 20, 21, 24 și 26 din Constituție, Curtea observă că autorii nu au argumentat caracterul contradictoriu al prevederilor contestate cu normele constituționale invocate. Așadar, Curtea nu poate identifica, în mod rezonabil, nicio critică de neconstituționalitate din perspectiva acestor articole (a se vedea DCC nr. 90 din 25 iulie 2023, § 21).

24. Referitor la dispozițiile constituționale ale articolului 16 din Constituție, în jurisprudența sa Curtea a menționat că acestea devin incidente numai atunci când se demonstrează existența unui tratament diferențiat, precum și în cazul în care tratamentul diferențiat contestat se referă la unul din drepturile fundamentale garantate de Constituție (a se vedea DCC nr. 26 din 16 februarie 2021, § 22).

25. Cu referire la incidența articolelor 49 alin. (2) și 50 alin. (2) din Constituție, Curtea reține că obligația statului de a proteja categoriile de persoane vulnerabile prin stabilirea unui regim special de asistență nu echivalează cu un drept fundamental al acestora. Aceste prevederi constituționale stabilesc mai curând un obiectiv al autorităților care poate fi avut în vedere la examinarea constituționalității unei legi care îi vizează pe copii și pe tineri dacă se constată incidența unui drept fundamental (a se vedea DCC nr. 70 din 26 mai 2022, § 18).

26. Totodată, Curtea notează că articolele 49 alin. (2) și 50 alin. (2) din Constituție nu recunosc un drept la suspendarea condiționată sau parțială a

executării pedepsei, ci reglementează obligația statului de a proteja maternitatea, copiii și tinerii, stimulând dezvoltarea instituțiilor necesare, precum și garantarea unui regim special de asistență pentru copii și tineri în realizarea drepturilor lor. Așadar, aceste dispoziții constituționale nu-i impun statului obligația de a le garanta condamnaților minori un regim privilegiat în materia executării pedepsei pentru infracțiunile cu un nivel înalt de pericolozitate, în mod suplimentar față de garanțiile prevăzute de Codul penal.

27. Curtea observă că normele în discuție, care reglementează condamnarea cu suspendarea condiționată a executării pedepsei, și, respectiv, condamnarea cu suspendarea parțială a executării pedepsei cu închisoare, nu se aplică în cazul infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave, indiferent dacă acestea au fost comise de minori sau de adulți.

28. Prin excepția stabilită de normele contestate legislatorul subliniază gradul de pericol social ridicat al unor astfel de infracțiuni și urmărește respectarea obligației pozitive a statului de a stabili sancțiuni eficiente, proporționale și disuasive pentru aceste categorii de infracțiuni, obligație care rezultă din articolele 2, 3 și 8 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 15 din 14 martie 2024, § 25).

29. Având în vedere că scopul legitim urmărit de legislator este instituirea unui nivel înalt de protecție împotriva infracțiunilor deosebit de grave și excepțional de grave, precum și scopul de a preveni comiterea de noi infracțiuni, acesta a hotărât să nu facă nicio distincție în acest sens cu privire la categoria de subiecți ai infracțiunii.

30. Curtea reiterează că politica penală a statului reprezintă o chestiune rezervată Parlamentului în conformitate cu articolul 72 alin. (3) lit. n) din Constituție, acesta bucurându-se de o anumită marjă discreționară la elaborarea politicii penale naționale. Așadar, Curtea notează că stabilirea categoriilor de infracțiuni și subiecți pentru care poate fi dispusă condamnarea cu suspendarea condiționată/parțială a executării pedepsei reprezintă expresia politicii penale promovate de către legislator. Pentru a descuraja fenomenul infracțional, Parlamentul are competența de a reglementa prin lege organică infracțiunile, pedepsele și regimul executării acestora.

31. Având în vedere cele menționate, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în discuție nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 90 alineatele (1), (4), (4¹) și 90¹ alineatul (4) din Codul penal, ridicată de dna avocat Tatiana Guțu, în interesele minorului

Maxim Koniuhov, și de dl avocat Anatolie Janu, în interesele minorului Artiom Mușet, în dosarul nr. 1r-6/2024, pendinte la Curtea de Apel Bălți.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

*Chișinău, 26 septembrie 2024
DCC nr. 115
Dosarul nr. 56g/2024*